

Froland Kommune
Osedalen
4820 FROLAND

Vår dato: 10.11.2021
Vår ref.: 202115321-2
Deres ref.: 21/1572-7

NVEs innspill - Varsel om oppstart av planarbeid og offentlig ettersyn av planprogram for kommuneplanens arealdel - Froland kommune

Viser til brev av 28.09.2021 med varsel om oppstart og høring av planprogram for kommuneplanens arealdel, kommuneplan for Froland 2021-2033.

Kommuneplanens arealdel må omtale flom, skred, overvann, vassdragsmiljø og energianlegg. Sikkerhet mot naturfare må være førende for arbeidet med kommuneplanens arealdel. Etablering av næringsarealer til kraftkrevende bærekraftig industri vil kreve kraftforsyning. Det er viktig at kommunen/industriaktøren tar kontakt med det lokale nettselskapet for å avklare kraftforsyningen i området.

Om NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl).

NVEs innspill

Vår veileder 2/2017 angir nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging. Tabellen i vedlegg 1 viser faglige råd for å unngå innsigelse fra NVE til kommuneplanens arealdel. På våre internettsider for arealplanlegging er informasjonen og veiledningen lagt opp etter plannivå, <https://www.nve.no/arealplanlegging/>. [NVEs kartløsninger](#) viser informasjon om flom- og skredfare, vassdrag og energianlegg.

Flom, skred, oversvømmelse - klimatilpasning

Flom, skred og oversvømmelse som følge av nedbør og/eller snøsmelting er naturlige prosesser. Som følge av klimaendringer er det forventet større regnflommer, mer intens

nedbør og det kan gå skred på steder det tidligere ikke har gått skred. Dette er nærmere omtalt i [klimaprofil for Agder](#) (oppdatert januar 2021).

På generelt grunnlag anbefaler NVE en arealbruk som styrer utbygging bort fra arealer utsatt for oversvømmelse, flom og skred der det også er tatt hensyn endring av faren som følge av et endra klima. Kommuneplanen bør bidra til forutsigbarhet og i størst mulig grad avklare hvorvidt det er mulig å realisere ønsket utbygging, jamfør sikkerhetskrav i TEK17.

Innspill til kommuneplanens arealdel

Flom - overvann

Det er en planoppgave å sørge for en helhetlig forvaltning av vannets kretsløp og å gjøre tilpasning til forventede klimaendringer, jf. plan- og bygningsloven (pbl) § 3-1, første ledd bokstav i) og g).

Den helhetlige forståelsen av vannets kretsløp hvordan dette påvirkes av tiltak, er avgjørende for å få til en trygg utbygging med gode tettsteder og bomiljø. Det er derfor viktig i en tidlig planfase å kartlegge hvilke areal i et nedbørfelt som er best egna til infiltrering og fordrøyning av vann, hvilke arealer som kan sikre trygg bortledning av vann, hvilke areal som er flomutsatt og hvilke arealer som er best egna til å bygge på. De naturlige infiltrasjons-/fordrøynings- og bortledningsarealene for vann, bekker og elver må være en premiss for arealutviklingen.

Hensynet til flom må altså sees i sammenheng med lokal overvannshåndtering og helhetlig forvaltning i nedbørfeltet. Utbygging i et nedbørfelt kan gi større areal med tette flater. Dette kan bidra til raskere avrenning og større flomtopper nedstrøms. Dersom vassdrag (bekker/mindre elver) ikke har kapasitet til å ta imot denne øka avrenningen, må det planlegges fordrøyningstiltak i nedbørfeltet som kompenserer for økt avrenning. Dette må gjøres tidlig i planprosessen, slik at det blir satt av tilstrekkelig med areal til aktuelle tiltak.

I Froland kommune foreligger [flomsonkart Delprosjekt Rygene](#) hvor flomfaren er avklart. For øvrige arealer langs vassdragene, så er de potensielt flomutsatt. Aktsomhetskart for flomfare (se [NVEs karttjenester](#)) kan være et godt utgangspunkt for å få kjennskap til potensiell flomfare for områder hvor kommuneplanen åpner for ny bebyggelse.

Ved å finne dreneringslinjer og lavpunkt i terrenget kan man få kjennskap til hvor vannet kan renne og bli stående ved intense nedbørhendelser (som nevnt over - i [NVEs kartbaserte veiledning for reguleringsplaner](#), fane 4 ligger en veiledningspakke som viser hvordan du kan beregne dreneringslinjer). Potensiell flomfare og areal med fare for oversvømmelse må komme frem gjennom ROS/KU for nye byggeområder. Bestemmelser må sikre at tilstrekkelig sikkerhet mot flomfare, i henhold til TEK17, ivaretas på siste plannivå, se [rundskriv H-5/18 Samfunnssikkerhet i planleggingen og byggesaksbehandling](#). Det bør i kommuneplanen fastsettes byggegrense mot vassdragene.

Skred - Kvikkleire

I Froland kommune ligger noen arealer under marin grense med mulighet for sammenhengende forekomster av marin leire. [Veileder 1/2019 Sikkerhet mot kvikkleireskred](#) angir hvordan en kan foreta innledende vurderinger. Tilstrekkelig

områdestabilitet må være dokumentert senest på siste plannivå, se [rundskriv H-5/18 Samfunnssikkerhet i planleggingen og byggesaksbehandling](#). Områder med potensiell fare for skred må innarbeides som hensynssoner i plankartet og tilknyttes bestemmelser om videre utredning i reguleringsplan.

Skred i bratt terreng

Aktsomhetskart for skred i bratt terreng (snøskred, steinsprang, jord- og flomskred) angir potensielt skredutsatte areal i kommunen. Der det åpnes for utbygging uten at det foreligger annen informasjon om skredsikkerhet må aktsomhetssonene gjengis på plankartet som hensynssoner og tilknyttes bestemmelser om at skredsikkerhet må dokumenteres i reguleringsplan. Disse aktsomhetskartene er grove og vil i noen tilfeller blant annet ikke få med seg skredfare knyttet til mindre skråninger.

Klimatilpasning

Den [Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning \(SPR for klimatilpasning\)](#) med [veiledning](#) gir føringer for hvordan kommunene m.fl. skal bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringer, og kan dra nytte av eventuelle fordeler som følge av endringer i klimaet. Fra planprogrammet ser vi at SPR for klimatilpasning ligger til grunn for kommuneplanarbeidet.

[Klimaprofil for Agder](#) gir et kortfattet sammendrag av klimaet, forventede klimaendringer og klimautfordringer i Agder.

Innarbeiding av fareområder i plankart og bestemmelser

I områder der det er faresoner (potensielle og ev reelle) som overlapper med planlagt og eksisterende byggeområder skal disse avmerkes i planen som hensynssone med bestemmelser som ivaretar tilstrekkelig sikkerhet før utbygging. I de tilfeller faresoneavgrensing ikke foreligger, må det gis krav om dokumentasjon av tilstrekkelig sikkerhet i henhold til TEK17 på siste plannivå. NVE forutsetter at kommuneplanen ikke åpner for vesentlig utbygging uten reguleringsplan. Dersom kommuneplanen angir nye byggeområder uten krav om reguleringsplan, må kartlegging og oppfølging av risiko- og sårbarhetsforhold på kommuneplannivået tilsvare reguleringsplannivået, jmfør rundskriv [H5-18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling](#), se s. 12.

Vassdragsmiljø

Å holde god avstand til vassdragene vil - i tillegg til å redusere fare for flom- og erosjonsskade - også generelt være til fordel for å bevare vassdragsmiljøet. NVE anbefaler at kommuneplanen angir en generell byggeforbudssone langs vassdragene.

I Froland kommune ligger deler av de verna vassdraga Tovdalsvassdraget, Lilleelva, Molandsvassdraget og Vegårdsvassdraget. Fra planprogrammet ser vi at de [rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag](#) legges til grunn for planarbeidet. Verneverdiene i de verna vassdragene må ikke forringes som følge av planarbeidet. Vernegrunnlaget for de verna vassdragene er nærmere omtalt på [NVEs nettside](#).

Både åpne og lukkede vassdrag bør angis med arealformål «Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsoner». Bekkelukkinger har uheldige konsekvenser for vassdragsmiljøet og har i mange tilfeller vist seg å være forbundet med økt flomfare. NVE anbefaler en generell bestemmelse for å hindre bekkelukkinger og som pålegger at man i reguleringsplan skal vurdere konsekvenser av å åpne gamle bekkelukkinger. NVE

anbefaler også at man i kommuneplanprosessen legger til rette for åpning av konkrete bekkelukkinger.

Kommunen må vurdere om planen åpner for tiltak som må behandles etter vannressursloven. Eksempelvis må uttak av vann og omlegging eller lukking av vassdrag som hovedregel vurderes etter denne, dersom tiltaket kan være til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser, [se NVEs veileder 1/2021](#) Veileder til vannressursloven og NVEs behandling av vassdrags- og grunnvannstiltak, bla kap. 7.

Energianlegg

Planen må ta hensyn til eksisterende og eventuelt planlagte anlegg for produksjon og distribusjon av elektrisitet. Planprogrammet omtaler et innspill om næringsarealer til kraftkrevende bærekraftig industri.

Ny industrietablering vil kreve kraftforsyning. Det er derfor viktig at kommunen/industriaktøren tar kontakt med det lokale nettselskapet for å avklare kraftforsyningen i området. For å bli tilknyttet, kan kraftkrevende industri utløse større eller mindre tiltak i nettet, og dette kan være konsesjonspliktig. Det er NVE som behandler konsesjonssøknader for tilknytning av ny industri og andre nettiltak etter energiloven.

Energianlegg er unntatt plan- og bygningsloven. Både selve nettilknytningen av et industriområde og eventuelt utbedringer av strømmettet forøvrig som følge av tilknytningen, er konsesjonspliktig og behandles av NVE. Det er viktig at kommunen/industriaktørene er klar over at tiltak i overliggende nett som er nødvendig for å tilknytte industrien, kan berøre andre kommuner og fylker enn der industriområdet etableres. En må regne med at nettselskapets utredning av kraftforsyning og påfølgende konsesjonsbehandling i NVE er tidkrevende prosesser, da det er mange interesser som skal ivaretas. For at NVE skal ta en konsesjonssøknad om tilknytning av industri til behandling, må det som minimum være avklart [følgende](#):

- Området må være avsatt til industri eller annet egnet arealformål i kommuneplanens arealdel, eller regulert til formålet. I saker om nettilknytning vil NVE i tillegg måtte gjøre konkrete vurderinger av realismen i prosjektet før vi tar saken til behandling, knyttet til behov for tillatelser etter annet lovverk, lokale forhold m.m.
- Nettselskapet må ha vurdert om tilknytningen av forbruket er driftsmessig forsvarlig, eller om det er behov for investeringer i regional- eller transmisjonsnettet for å knytte til forbruket. Dokumentasjon må vedlegges søknaden.
- Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å knytte til forbruket, må en utredningsavtale med nettselskapet ligge vedlagt søknaden, inkludert en aksept fra kunden som ønsker å tilknyttes om å betale utredningskostnader.
- Om tilknytningen av nytt forbruk krever store investeringer i regional- eller transmisjonsnettet, som nye ledninger og transformatorstasjoner, vil NVE kunne kreve en samtidig behandling av søknadene.

- Dersom selskaper som ikke allerede er nettkonsesjonær søker om en større nettutbygging for å tilrettelegge for industriutvikling, vil NVE som en del av behandlingen kunne kreve energiutredninger i medhold av forskrift om energiutredninger fra det regionale kraftsystemutredningsansvarlige nettselskapet, for å se hvordan de omsøkte nettanleggene henger sammen med resten av nettutviklingen og kraftsystemet i området.

Innspill til planprogram

Planprogrammet omtaler kommuneplanens samfunnsdel og arealstrategi som ble lagt ut til offentlig ettersyn den 29.04.2021. **Vi viser til NVEs høringsuttalelse datert 28.06.2021 til kommuneplanens samfunnsdel og arealstrategi 2021-2033.**

Som følge av et innspill om næringsarealer til kraftkrevende bærekraftig industri, har Froland kommune valgt å revidere kommuneplanens arealdel fra 26.09.2019. Se vårt innspill til arealdelen om energianlegg lenger oppe i dette brevet.

I vedlegg 1: Tema i konsekvensutredning av arealinnspillene under pkt. E) bør det vises til [klimaprofil for Agder](#).

Under pkt. I) kan det også vises til NVEs aktsomhetskart for skred i bratt terreng (snøskred, steinsprang, jord- og flomskred). Vi viser også til [NVEs kartbaserte veileder for reguleringsplaner](#), fane 4 Overvann (kartlegging) hvor det gis en veiledning på hvordan dreneringslinjer kan finnes med GIS. Slike dreneringslinjer kan være et grunnlag for å vurdere fare for skade fra overvann og et nyttig styringsverktøy i kommuneplanens arealdel.

[Statlige planretningslinjer for klimatilpasning](#) (SPR) sier under avsnittet for kommuneplanens arealdel (kap. 4.3 avsnitt 7) følgende:

I planprogrammet skal det gjøres en vurdering av om hensynet til et endret klima innebærer behov for oppheving eller revisjon av gjeldende reguleringsplaner.

Det er uklart om disse vurderingene ligger til grunn for vedlegg 2.

NVE bidrar gjerne med ytterligere veiledning gjennom samtaler eller møter med kommunen i den kommende kommuneplanprosessen.

Med hilsen

Turid Bakken Pedersen
Senioringeniør

Godkjent av Heidi Mathea Henriksen
Senioringeniør

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

Froland Kommune

Kopimottakerliste:

STATSFORVALTEREN I AGDER